

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concursuri, edicte etc. publicate de 8 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	---	--

20 de ani dela moartea lui Ștefan Jianu.

Se împlinesc douăzeci de ani dela moartea lui Ștefan Jianu!

Ca douăzeci de zile, ca douăzeci de clipe, cei *douăzeci* de ani dispar în vecinicie și ne redau imaginea acestui mândru bărbat pe care moartea l-a frânt cum ai frânge o crizantemă, aruncând-o în noroiu... Doamne, ce tristă e soarta unor oameni în această lume și mai ales ce trist și dureros e sfârșitul lor!

Asesorul consistorial Ștefan Jianu s'a sfârșit fără să ajungă la capătul drumului croit, s'a sfârșit înainte de vreme, ca jertfa ce se cere întregă și frumoasă, pentru a răscumpara slăbiciuni și răutăți.

„In mijlocul prietenilor — scrie panegiristul său — în jalea și durerea lor el s'a stins“. Dar cine contestă această durere a prietenilor când ea e prezentă și-i mare și astăzi?!

Totuși, Ștefan Jianu nu trebuia să moară!

El, sufletul curat ce anima intransigența românească a preparandiei și a dascălimii noastre confesionale; el brațul vânjos pe care se putea reazima cu acea nespusă încredere episcopul de atunci al Caransebeșului în actele-i de curaj românesc, și — în acest chip — ținta deschisă a unor oportuniști, — el nu trebuia să moară! Destinul neamului pornit spre plinire, îl chema de-acum fățiș la desăvârșirea, la încununarea lui!

...Dar cui să faci proces pentru această tristă soartă?

Prietenii s'au grăbit să-i anunțe sfârșitul, să dea alarmă desperată, reunind întreaga

sufflare românească de-aici în drama acestei pierderi, acestei regăsiri frățești sub sumbra majestate a morții... Și el a rămas petrecut la groapă în chipul cel mai românesc; și plâns cu duioșie adevărat frățească — a fost înmormântat!

Ștefan Jianu, fără a fi trebuit să moară, își făcuse întreaga datorie în această lume!

Pe calea netezită de glodul atâtor greutăți, prin porțile deschise larg de curajul lui, iată s'au ivit îndată și ca din pământ o seamă de eroi. Nu eroi din cei cari ani de zile au luptat cot la cot cu moartea, eroi din aceia de cari neamul nostru a dat tuturor fronturilor morții, fără număr, ci „eroi“ ai gloriei meritată de alții.

Cu îndrăzneala caracteristică profitorilor, și aci ei trec în pripă dela o remorcă la alta. Lașii de eri deveniră eroii zilei de azi, a zilei de încununare a izbânzilor, a praznicului praznicelor...

Ce ironie... și ce durere pentru pierderea lui Ștefan Jianu! Trăind el, lașii din ascunzături nu și-ar fi scos capul, rămânând în întunerecul cel negru ca sufletul lor. Dar el, bravul, neatașatul fidelității străine, moare... iar ei trec de-a dreptul la locurile de comandă.

Ștefan Jianu! Bezna celor peste șapte mii de nopți n'a fost în stare să sugrume sămânța cea sănătoasă a pildei faptei tale, sădită în destule inimi curate!... Ea va încolți odată, iar memoria ta va fi reabilitată și cinstită așa cum se cuvine!

Actualități.**Preotul, judecător comunal.**

Când scriu acest titlu, nu fără surprindere mă gândesc la burduful plin cu sterilele silogisme emanând de cea mai scrântită concepție socială, sentențios afișată de galeria dinamitarzilor ordinii firești; rânduia de divinitate în lume, față cu cei aleși de Dumnezeu să dirijeze rosturile oamenilor în vremelnicie, pentru vecinicie: preoții.

Căci ce altă rațiune ar avea, bunăoară, — expunerea în fraze ditirambice, a unei ideologii morbide ca substanță și absolut nenorocită ca conținut, a unui: Saint Simon în cartea sa: „Catehismul Industriașilor“, „Noul Creștinism“, decât o plastică tendință de eliminare a Bisericii lui Hristos și prin ea, a slujitorilor ei: preoții, din angrenajul vieții sociale, în care erau firește angajați prin rostul lor precis determinat??

Sau care ar fi sensul, că se macină acea incomensurabilă cantitate de efort, pentru triumful tezei lui *Emile Vandervelde*, care în lucrarea lui: „Socialismul și Agricultură“, preconizază, inspirându-se și el — ca de altfel toți iudeo-marxiștii — din aceeași nefastă doctrină de a se socializa toate bunurile aferente proprietății individuale, în singura formulă, abil țesută în întunecul hrubelor, de desființare totală a lor și înlocuirea lor cu știutele forme de proprietate colectivă sovietică?? Este interesant de știut, că în această problemă forma este obliterated de fondul auster care se extinde în a rălșului cu desăvârșire pe proprietar dela alvia dreptului lui natural cu breazda-i strămoșească și angrenarea-i automată în conflictul dintre muncă și capital. Chestiunea, judecată în fond, este efluxul odioasei ispite de distrugere și a tradiției și a credinței creștinești.

Mai îndrăsneți în privința etalării acestor sumbre vederi este *S. Menger*, care în lucrarea: „Statul viitorului“, după ce face un strașnic rechizitoriu celor trei elemente fundamentale statului tradiționalist-național: Biserica, Regalitatea sau Monarhia și Armata, conchide la formula sine-qua-non prosperării statului poletar: iminenta necesitate a exterminării acestor elemente, după criteriul indicat de Hegel și experimentat de Poudhron.

Acestor diabolice concepții, rezultate dintr'o haotică frământare produsă din: chear desaxarea individului dela traseul moralității superioare și dela făgașul dreptei judecăți a lucrurilor, în

starea lor reală, a venit în Țara noastră Românească, ideea unei organice legiferări în sensul reabilitării tradiției noastre naționale față cu multiplele noastre interese particular locale: Repunerea factorului moralității publice: Preotul în drepturile lui indicate de interese specific românești.

Preotul român, organic legat și de bucuriile ca și de durerile enoriașilor lui, nici unde nu-și va găsi poate loc mai potrivit ca să-și desăvârșească rolul său de îndrumător al obștei decât în postura legală de judecător, drept, desinteresat și iubitor de fi sufletești.

În comunitatea de viață permanentă cu sătenii, preotul, prin forța împrejurărilor, este de multe ori nevoit, ca depe amvon să combată o divagare produsă din sminteala unui credincios al său în raportul acestuia de viață sau interese comune cu altul, chear când delictul produs ar fi să constituie o verigă sporadic desprinsă din nesfârșitul lanț de interese ori năzuințe a lor, încadrate printr'un spirit de perfectă reciprocitate ca cu oiștea vieții cotidiene; dar mai cu osebire atunci, când contravenția se repercutează asupra moralității colective.

După cum amvonul însă nu permite decât o vagă reconstituire a răului produs eschivând d'a capo cea mai anomică încercare de a personaliza făptașul, participarea preotului la judecarea acestor delict, deschide cea mai largă perspectivă de afirmare a sa, ca stătuitor, ca împăciuitoare și deci ca adevărat „părinte“ îndatorat să laudă pe cei buni dar și să mustre pe cei răi, sigur cu duhul blândeței, în scopul de îndreptare.

Participarea activă a preotului la necazările parohienilor săi îi dă și răgazul cel mai propriu ca să-și cunoască pe ceice îi păstorește cu toate calitățile și defectele de cari suferă, așa încât în pastorația individuală, cunoscând rănchionele morale ale individului, va cunoaște și leacul care aplicându-i-l i-ar fi de efect:

Avem datoria capitală însă ca să nu ne complacem decât în nota cuvintelor spuse lapidar, dar cu cel mai adânc tâlc de adevăr, către Timotei cap. 4 v. 2: „Propovăduiește. Cuvântul, stăruiește asupra lui la timp și ne la timp, mustre, ceartă, îndeamnă cu toată blândețea și învățătura“. „Fii treaz la toate lucrurile... fă lucrul evanghelistului și împlinește-ți bine slujba“, (II. Tim. cap. 4. v. 5); — prin isprăvnicia Sf. Apostol al Neamurilor, Pavel.

Vom fi desigur de cei de potriveala celor mai înainte înșirați, la început și suspicioși poate în noul nostru rost, dar dacă vom ști dela

primul pas să aplicăm cuvintele Mântuitorului: „Fiți înțelepți ca șerpii și blânzi ca porumbii“, și: „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor“,...: n'avem de ce ne teme! Vom face voia lui Dumnezeu și „celelalte, știm să se vor adauge nouă“.

Preot A. Gh. Mihailoviciu.

Propaganda antireligioasă în U.R.S.S.

„Cerul și pământul vor trece,
dar cuvintele mele nu vor trece“.

(MARCU cap. XIII., v. 32.)

În existența unui popor ca și în existența unui individ sunt anumite momente de stagnare în evoluția lui.

Puterea creatoare i se ăroșește pe căi lăaturalnice sau e înnăbușită fără întrebuintare în suflet.

Cauzele efective a unor astfel de momente pot fi impuse sau voite.

Impuse prin forța unei minorități în numele unor principii, sau țâșnesc din însuși mijlocul majorității ca reflexul unei stări haotice de trăire sufletească.

Aceste divagări în sensul lor exact nu sunt altceva decât neîncrederea în forțele spirituale, promotorii dezvoltării aceluia popor;

Slăbirea credinței în atotputernicia lui Dumnezeu ca îndrumător al destinelor;

Momente de criză spirituală, cari, prelungite, pot fi fatale.

De cele mai multe ori însă reacțiunea apare spontan, ca o tresărire în fața primejdiei, pornită din instinctul conservării aceluia popor.

Valorile create din sacrificii și negate, la un moment dat sunt reluate.

Iar credința canalizată din nou în suflete, va reda sensul adevărat al individului precum și al comunității sau neamului căruia aparține.

Măreția unui Stat, mai ales în zilele noastre, e în funcție de armonia interioară a sufletului componentilor lui.

Iar această armonie o procură numai religia creștină, fiindcă legile ei sunt în afară de timp, vecinice, nesupuse vremelnicilor schimbări ale omului, imprimându-i în același timp unitatea în timp și spațiu.

Cu cât un stat va ști să aprecieze mai mult însemnătatea acestui dicton, aducând până la confundare autoritatea lui cu autoritatea Bisericii, cu atât acel stat își va prelunge existența peste veacuri.

Și invers. Cu cât va căuta să nege necesitatea lui Dumnezeu în dezvoltarea lui, cu atât se va destrăma, își va pierde seminția și va pieri.

Cam acestea ar fi reflexiile pe marginea evenimentelor ce se petrec azi în U. R. S. S.

Cred că sunt de un interes deosebit pentru noi creștinii, fiindcă ele ne dovedesc în primul rând neputința omului de a-l alunga pe Dumnezeu din suflet și în același timp nimicnicia omenească în fața Divinului. Biserica e terenul care ne oferă contrastul cel mai izbitor de ceea ce a fost odată Rusia pravoslavnică și ceea ce a devenit ea prin revoluția comunistă.

Chiar dela început a fost lovită cu aceeași ură implacabilă a mulțimii, cu care lovea orice lucru reprezentând pe Țar și țarismul.

Iar Biserica pravoslavnică prin conducerea ei reprezenta pe Țar și tradiția țaristă.

Se spunea chiar că „Biserica este concubina Țarului“. A venit însă momentul când mulțimea trezită din beția furiei dela început căuta cu remușcări îndărăt la cele comise.

Era însă prea târziu.

Conducerea de acum s'a angajat într-o luptă de exterminare.

Tendența de exterminare a religiei a fost îndrumată pe căi doctrinale.

Potrivit teoriei lui Marx, că „religia este opiumul popoarelor“, Lenin spune: „trebuie să se lege această luptă cu practica completă a mișcării de clasă care caută să suprimă rădăcinile sociale ale religiei.“

În societatea socialistă rădăcinile religiei se găsesc în însuși capitalism.

Lupta contra religiei trebuie să fie coordonată cu lupta contra capitalismului.¹⁾

Totuși o anumită tactică li-a impus să nu interzică formal libertatea conștiinței.

Decretul cu privire la religie îl dă chiar Lenin, spunând că se interzice categoric împiedecarea libertății cultului, indiferent pe ce cale.

Recunoaște tuturor cetățenilor din U. R. S. S. practicarea oricărei religii ar voi, sau să nu practice nici una.

A suprimat însă definitiv, din toate actele oficiale, menționarea care indică religia fiecărui cetățean, deoarece religia e considerată de acum înainte ca o chestiune privată.

Biserica e separată de stat.

Preoții vor fi plătiți de către credincioși.

¹⁾ „U. R. S. S. astăzi“ de Alexandru Sahia. Editura „Ramuri“ Craiova.

Incepând cu anul 1925 atacurile sunt tot mai sistematizate și ascunse în dosul intereselor de stat.

Așa sunt impunerile pe Biserică cari se cer ca pe orice societate comercială.

Clădirile bisericilor acum intraseră în posesiunea statului, ele sunt închiriate de către stat.

Impozitele sunt însă atât de mari, încât întrec cu mult posibilitățile de plată ale credincioșilor.

Pe această cale o mulțime de biserici au fost închise.

Ele au fost îndrumate atunci spre alte scopuri. Fură transformate în muzee antireligioase, cazărmi, cinematografe, săli de dans, cârciumi și altele.

Iată ce ne spune Alexandru Sahia din călătoria sa în U. R. S. S.:

„... Într-una din seri, plimbându-mă prin Moscova, în colțul străzii Wicolstwia, am văzut că pe ferestrele altarului ies aburi... Biserica era transformată în restaurant. În locul mesei din mijlocul altarului, un cazan cânt toate zilele.

O muncitoare vânjoasă turna cu o lingură mare în castroanele de porțelan.

Din poarta bisericei nu mai rămăseseră decât zidurile, acum văruite în alb.

Prin colțuri, pe la ferestre, ghivece cu flori, iar pe pereți figurile lui Lenin, Stalin și alte personalități ale noului regim²⁾.

Cât privește averile mănăstirești, odoarele și toate bogățiile bisericilor au fost confiscate. Aurul din biserica sf. Petru și Pavel, în care erau adăpostite mormintele a 33 de țari, în cantitate de 30 tone, a fost trimis de Soviete în schimbul mașinilor pentru industria grea. De altfel și tezaurul nostru, dus în timpul războiului la Moscova pentru a fi păstrat, a avut aceeași soartă.

(Urmează)

GEORGE ZMED.

2) Op. cit. p. 60.

Rânduelile Domnului sunt drepte: veselesc inima; poruncile Domnului sunt strălucite: luminează ochii.

Temerea de Domnul e sfântă: rămâne în veacul veacului; judecățile Domnului sunt adevărate: toate-s deopotrivă drepte.

Psalm 18, 8—9.

Scută privire istorică asupra bisericii ortodoxe române din Banat.

(Continuare)

De: Pr. **Constantin Târziu**
licențiat în teologie.

2. Mănăstirea Lipova.

În Lipova deasemenea a existat o mănăstire veche. La 1427 se pomenește aici de existența unei biserici ortodoxe; ea era construită la această dată, deci exista de mai mult¹⁾. În jurul bisericii și legate de ea au fost o serie de chilii servind de locuință monahilor. Tot aici găsim înfățișați în niște icoane din jurul anului 1400 pe cei doi părinți ai monahismului, Pahomie și Teodosie cari altfel nu și-ar avea rostul aici, dacă biserica n'ar fi fost mănăstirească. La ocuparea Banatului de către Turci, biserica din Lipova fu prefăcută în moscheie și așa rămâne până la 1732, când după ce fu restaurată și pictată revine din nou la destinația primară de biserică ortodoxă²⁾. Azi ea e declarată monument istoric, fiind frumos restaurată; în fiecare an se fac aci mari pelerinagii.

3. Mănăstirea Sân-Giorg.

Sârbii afirmă că ea ar fi fost întemeiată la 1487 de despotul Ioan Brancovici pe baza înscripției de pe o piatră găsită la 1764 cu ocazia dărâmarii unei clădiri de a mănăstirii³⁾. Această afirmație însă nu corespunde adevărului căci după cum afirmă N. Tincu-Velea mănăstirea ar fi mai veche de 600 ani, bazându-se pe un document care a existat până la 1850 și apoi s'a pierdut sau a fost distrus⁴⁾. La 1716 a fost arsă de Turci fiind apoi refăcută nu se știe cum și de cine; în războiul din 1737—39 a suferit aceeași soartă. Temeinic s'a refăcut abea în 1764⁵⁾. Biserica este zidită în forma crucii, cu două turnuri și ocupolă, fiind sfințită la 29 Iunie 1794 când a și fost terminată. Zidurile sunt groase din cărămidă arsă în mortar de var. Pictura datează din anul 1779, dar nu se cunoaște numele pictorului⁶⁾. În jurul bisericii se înalță clădirea cu un etaj, din zid constătătoare din 26 încăperi cari servesc de locuință starețului și călugărilor și cu diferite anexe; această clădire s'a construit între 1764—66 pe cheltuiala credin-

1) Ion S. Udrea: „Biserica ort. din Lipova”. Timișoara 1930 p. 28

2) Idem o. c. p. 27—30.

3) Șt. Moteș o. c. p. 207—208.

4) N. Tincu-Velea o. c. p. 193.

5) Pr. T. Mărgineanțu: „Triumful Românilor ort. din comuna Berecuța și Mănăstire”. Caransebeș 1937 p. 20.

6) Idem o. c. p. 25—26.

cioșilor evlavioși⁷⁾. Ca avere mănăstirea dispunea de satul Săn-Gorz cu hotarul lui în întindere de 3000 jugăre pe care îl răstumpăraseră dela erariu cu suma de 3986 fl. 35 cr.⁸⁾, iar în 1777 primește dela erariu 324 jugăre pentru mănăstirea secularizată a Partoșului⁹⁾.

Ca obiecte de valoare mănăstirea posedă tablourile bine lucrate ale episcopilor Sofronie Chirilovici, Gherasim Adamovici, Iosif Putnic și Pavel Nenadovici precum și un tablou care reprezintă „Soborul din 1861 din Carloviț¹⁰⁾“. Se mai păstrează un lanț de fier de cea 130 cm lungime făcut din 16 zile dintre cari una se zice că provine dela lanțul cu care a fost legat Sf. Apostol Petru în Roma de unde a fost adusă nu se știe de cine¹¹⁾. Cărțile de valoare au fost duse după întregirea României parte la Belgrad parte la Carloviț¹²⁾.

Iată și lista egumenilor între 1613—1891.

Leontin 1613—32; Iosif 1633—53; Neofit 1654—85; Ștefan 1686—98; Panten 1699—1724; Pahomie 1725—39; Pavel 1740—45; Partenie Stratimirovici 1746—50; Arsenie Ilici 1751—54; arhimandritul Spiridon 1754—63; Simeon Matievici 1763—75; Sava Danilovici 1775—79; Arhimandritul Gherasim Adamovici 1779—83; Nectarie Sedlarovici 1784—87; Simeon Zakici 1787—89; Petru Ranislavevici 1790—92; Augustin Petrovici 1793—1802; Pavel Chenghelaț 1803—34; arhimandritul Samuil Mașirevici 1834—39; Grigorie Chirilovici 1839—48; Ștefan Mihailovici 1849—75; Gherman Ivanovici 1876—82; Calomin Georgevici 1883—91¹³⁾.

(Urmează)

ȘEDINȚA

de toamnă a Despărțământului Logoj a Asociațiunii clerului „Andrei Șaguna“.

Pentru a doua oră în acest an pe ziua de Joi în 3 Noembrie a. c. a fost convocată preoțimea despărțământului Logoj a asociației clerului „Andrei Șaguna“ la ședința de toamnă.

Deși timpul din urmă fiind nefavorabil și pentru cei dela distanțe mai mari deplasarea fiind mai anevoioasă, totuși preoțimea a participat într'un număr destul de numeros.

La ora 9 dimineață preoțimea participă în corpore la Chemarea Duhului sfânt săvârșită

de P. On. D. protopop Dr. Aurel Mihaescu președintele despărțământului.

Trecându-se apoi în sala de ședințe P. On. Păr. Președinte deschizând ședința arată scopul convocării ședinței de toamnă, precum și satisfacția sufletească despre activitatea desfășurată de cercurile pastorale, care este foarte multumitoare, precum și influența ce se resimte în sufletele credincioșilor, cari participă într'un număr frumos la aceste cercuri, îndemnând ca și în viitor preoțimea să fie conștientă de misiunea apostolică în aceste vremuri de grele încercări și eclipse spirituale și cu toată râvna și dragostea să lucreze în ogorul credinței strămoșești spre binele și prosperarea Bisericii noastre ortodoxe și a neamului românesc.

Trecându-se la ordinea zile s'au desbătut următoarele chestiuni importante:

1. Conferința Păr. M. Jigorea - Logoj: „Oastea Domnului“ în activitatea pastorală a preotului.

Despre acest subiect încă și Păr. Lupea - Jena desvoltase o conferință, făcându-i-se și critica cuvenită. Cum chestiunea aceasta este de actualitate și de un interes general pentru biserică și preoțime în special, este bine să se desbată nu numai într'o singură conferință preoțească, ci chiar în mai multe, ca fiecare preot apoi cunoscând părțile bune și rele ale acestei mișcări religioase să-și poată fixa apoi programul de activitate pastorală în ce privește „Oastea Domnului“.

Dar să trec la obiectul conferinței:

Conferința Păr. Jigorea a fost reușită, ținând încordată atenția auditorilor. În introducerea arătând rolul bisericii, în conservarea neamului românesc precum și grelele încercări prin cari a trecut, continuă a arăta care a fost scopul înființării „Oastei Domnului“. Luând ființă din inițiativa I. P. S. Mitropolit Nicolae în anul 1923, ca o înviorare a vieții religioase morale în popor în alvia ortodoxismului și ca o contrabalansare a propagandei prozelitistice sectare, a fost încredințată spre conducere răposatului fost preot Iosif Trifa care primind această încredințare avea în același timp și o grea misiune de îndeplinit și o răspundere. Atât timp cât răp. Trifa a condus-o canalizându-o în spirit ortodox, a fost folositoare bisericii, dar cum dânsul alunecând pe panta protestantismului, chestiunea s'a complicat, ostașii devenind ostili preoților și foarte neînțelegători. Dacă însă preotul este în fruntea ei — văzând chiar această obligațiune — și nu este neglijată, ostașii sunt chiar folositori preoților și bisericii. De încheiere Sfînția Sa în-

7) Idem o. c. p. 23.

8) St. Meteș o. c. p. XX. și 208.

9) Idem o. c. p. 209.

10) Pr. T. Mărgineanțu o. c. p. 24.

11) Idem o. c. p. 26.

12) Idem o. c. p. 24.

13) Șt. Meteș o. c. p. 209.

deamnă preoțimea să arate toată atenția cuvenită mișcării religioase „Oastea Domnului“ și de a nu o lăsa să alunece pe un drum greșit, căci de datoria noastră este de a nu o neglija.

În ce privește critica conferinței unii dintre frații preoți și-au spus fiecare în mod obiectiv și nepărtinitor parerile, hotărându-se apoi în unanimitate să se publice în organul nostru eparhial.

P. On. D. Președinte mulțumește Păr. Jigorea pentru felul cum a tratat într'un mod foarte documentat subiectul conferinței.

2. Impunerea sesiunilor parohiale cu taxe comunale. Sesiunile parohiale formează dotațiuni parohiale ca întregire la salarii și pentru mulți sesiunile au devenit obiect de discuție publică ca și când preotul n'ar fi îndreptățit la existența vieții și ca și când sesiunile parohiale ar fi producătoare de un venit atât de mare încât preotul se poate desfăta. Dar trebuie să se facă deosebire între sesiunile parohiale căci nu toate sunt de aceeași categorie.

Și avându-se în vedere tocmai faptul că sesiunile parohiale sunt producătoare de venituri mari — poate și din alte motive — Prefectura Județului Severin cu un ordin mai recent a dispus notariatelor ca sesiunile parohiale să fie impuse cu taxe comunale, ceea ce a produs o mare indignare în sânul preoțimei.

Cum însă până în prezent sesiunile parohiale au fost scutite de taxe comunale și ca și în viitor să fie scutite, la propunerea celui mai în vârstă dintre preoți, a Sfinției Sale Păr. Isaia Popovici - Silha, s'a compus un memoriu colectiv al preoțimei din tractul Logoj către Ex. Sa d-l Rezydent Regal cerându-se anularea Ordinului Prefecturii Severin privitor la impunerea sesiunilor parohiale cu taxe comunale.

După cum am amintit mai sus nu toate sesiunile sunt de aceeași categorie. Admitem însă că preoții din parohiile dela șes (pustă) au și sesiuni mai productive, pe când preoții din parohiile dela deal au și sesiuni mai sărace. Unde mai pui apoi că acolo unde sesiunile sunt în calea apei, sunt expuse anual la inundații mai mici sau mai mari, cauzând pagube însemnate; ba se întâmplă că apa să surpe deseori câte o porțiune de teren și iată că preotul este păgubit. Sunt preoți cari bucuș renunță de sesiuni în schimbul unui salariu mai convenabil. Starea materială a preotului nu este tocmai atât de strălucită ca să fie invidiată și să fie obiect de discuție publică pentru mulți.

Deci e foarte justă indignarea preoțimei în ce privește impunerea cu taxe comunale a sesiunilor parohiale.

3. Casele parohiale. Fiind și această chestiune de mare importanță, încă a fost discutată în ședință. Poate în prea puține comune există case parohiale și motivele că nu sunt se datorează faptului că în cele mai multe părți preoții își au casele lor proprii și plățul parohial a rămas în folosul preotului, apoi acolo unde comunele sunt mai sărace nu dispun de mijloace pentru acoperirea cheltuielilor de zidire a casei parohiale, ba în cele mai multe locuri s'au înființat fonduri pentru zidiri sau reparări de biserică mulțumindu-se preoții cu locuințe mai modeste, fie că singuri și-au ridicat case proprii.

Abstrăgând dela aceste considerente totuși logic este ca și preotului să i se asigure o casă parohială după cum și notarului și învățătorului i s'a asigurat locuința, căci și preotul îndeplinește un mare rol în comună.

Mai ales în timpurile din urmă și mentalitatea poporului este foarte subredă, căci chiar să dispună de mijloacele necesare, față de preot și interesele bisericii, arată cea mai pronunțată indiferență.

Judecând situația preotului în parohie precum și greutățile ce le întâmpină, casa parohială este de o mare necesitate pentru preoți, îndeosebi pentru preoții tineri începători în carieră, fără să dispună de mijloace materiale, casa parohială este o bună acoperire a unora dintre cheltuieli, chiria este scutită.

Indemnul P. On. Păr. protopop a fost foarte just de a se înființa fonduri pentru ridicarea caselor parohiale în fiecare comună și fiind în preajma compunerii bugetelor bisericilor n'ar strica dacă s'ar eloca o sumă în bugetul bisericii pentru acest scop, care anual se poate spori și la un timp potrivit, casa parohială ar fi ridicată.

Fiecare preot cunoscând situația din parohie va găsi modalitatea de a se putea ajunge la ridicarea casei parohiale.

Cum însă spațiul unui articol nu ne permite a ne extinde prea mult, rămânem în speranța unor vremuri când toate dezideratele se vor putea împlini.

Pr. D. Blidariu

La „Librăria Diecezană“ se primesc

pentru reparare, aurire și argintare,
POTIRE, CRUCI,

și tot felul de alte obiecte bisericesti.

RECENZII.

„Dogma Haritologică a Bisericii ortodoxe orientale“ de Pr. Dr. P. Deheleanu.
profesor la Academia teologică în Arad.

Din primele perioade de înflorire a creștinismului aici în orient și până astăzi, s'au scurs peste viața noastră sufletească, alătea torente rivale progresării noastre, de cari bisericile apusene au fost în mare parte scutite, așa încât ne vedem astăzi rămași mult-puțin înapoia altora pe terenul bogăției literaturii și operelor științifice de specialitate în ori și ce domeniu.

Acest gol se umple zi cu zi, dar cu încetineală și cu destule sacrificii.

Tânărul profesor Pr. Dr. P. Deheleanu, dela Academia teologică din Arad, după ce a luat contact cu viața și bibliotecile vaste ale țării din apus, după ce a consultat un vast material bibliografic, scoate de sub tipar cartea intitulată „Dogma Haritologică“ sau învățătura Bisericii despre harul divin, un subiect pe cât de important, pe atât de greu, deoarece tratarea lui e împreună cu multe primejdii de alunecare dela dreapta învățatură; un subiect care până astăzi la noi n'a fost încă tratat în toată extensiunea și cu toată importanța cuvenită, decât foarte pe scurt în manualele de teologie dogmatică sau a fost atins numai în unele laturi ale sale, de diferitele tratate de specialitate.

Prof. P. Deheleanu deși a cules materialul său în mare parte — consultând nu mai puțin de 57 autori streini și aproape tot atâția autori de-ai noștri, manuale și tratate științifice din reputata bibliotecă a Universității din Strasbourg, — a reușit totuși să nu se abată întru nimic dela adevărata învățatură, deoarece n'a fost influențat de sistemul scolastic, ci temeliat și-a clădit-o pe sistemul pozitivist, spicuiind cu o rară bogăție, la fiecare capitol în parte, toate losurile potrivite pentru argumentarea învățării expuse în capitolul respectiv, din cărțile sfintei Scripturi, al Vechiului și al Noului Testament, — izvorul nesecat al Revelației divine —, din sf. Tradiție, din învățătura sf. Părinți, fiecare după timpul în care a trăit, și abia în urmă aduce argumente bazate pe rațiunea omenească, nu ca o completare a acestor izvoare primordiale ci ca o dovadă în plus despre adevăritatea celor espuse.

Lucrarea a împărțit-o în două părți și amare: prima parte cuprinde învățătura despre harul divin în general, privit în esența lui sub

raportul proprietăților sau însușirilor lui față de om și de libertatea omenească. Partea a doua tratează singurile feluri ale harului actual sau trecător și a celui habitual sau sfințitor, ca de exemplu: ființa harului actual, deosebirea dintre harul suficient și harul eficace, realitatea acestor haruri; harul eficace și libertatea omului, cu toate sistemele teologice apusene pentru explicarea raportului dintre harul eficace și libertatea omenească. La harul habitual sau sfințitor: natura și însușirile sfințirii, procesul și condițiile sfințirii, despre merituozitatea acțiunii omenești în opera sfințirii, virtuțile teologice și morale, darurile Duhului sfânt ce le primește omul prin sfințire, rămânerea omului în har și conlucrarea lui cu harul primit.

Astfel adunate într'un frumos buchet toate aceste capitole, acest bogat mănunchi, vine să umple în literatura noastră teologică, un gol adânc simțit. Regretăm și noi împreună cu autorul, că timpul nu i-a permis ca să adauge la aparatul său critic și manualele de ritual, cari citate ar fi umplut unele lacune și că citatele biblice nu sunt după ediția sf. Sinod, tipărită în anul trecut, dar aceste scăderi sunt de prea mică importanță în comparație cu aportul științific ce-l aduce acest manual.

Fiind o carte de valoare și de importanță chiar, pentru fiecare creștin, dar cu atât mai mult pentru slujitorii altarului, îndemnăm preoțimea noastră să o consulte și să caute pe cât e posibil a-și împogăți biblioteca parohială cu acest manual, sprijinind în același timp pe autor și încurajându-l să mai vină cu astfel de tratate, de mult folos pentru literatura noastră teologică.

Din com. **PETRU TOMA**

ȘTIRI

Onomastica Marelui Voevod Mihai în Caransebeș

Marți sârbătoarea ss. Arhangheli Mihail și Gavriil s'a prăznuit în tot cuprinsul Țării ziua numelui Mariei Sale Voevodului Mihai, Moștenitorul Tronului, care împlinise cu 15 zile mai înainte vârsta de 17 ani. După serviciul s. liturgii s'a săvârșit Doxologie pentru sănătatea Voevodului. A pontificat R. S. Părinte Episcop Vasile asistat de un sobor de 7 preoți. După rugăciunea în prezența autorităților civile și militare, P. S. Sa spusă câta nădejde legăm noi de viitorul Vlăstarului Regesc, Căruia M. Sa Regele, Augustul Său Tată îi dă cea mai îngrijită și potrivită educație. „Școala Mariei Sale Voevodului Moștenitor, sub ochiul vigilent al Tatălui, alături cu copiii Neamului recrutată din toate straturile societății Românești — denotă preocuparea adâncă, de toată ziua pentru viitorul Țării și a conducerii ei. Să-i rugăm deci pe Dumnezeu toți în această clipă și în toate ru-

găciunile noastre, ca înaltele strădării să ne ducă la binele dorit de Rege și de Popor.

În această simbolică zi, încrecut străjeresc al liceului din localitate a avut serbarea sfințirii steagului. O serbare înălțătoare la care a participat și P. S. Părinte Episcop, românească și de o frumoasă tendință educativă în spiritul dragostei de *Țară și Rege*.

Hirotoniri. La începutul săptămânii au fost împărtășiți cu sfânta Taină a Preoției candidații: *Traian Dobromirescu* numit în parohia Jupa și *Nicolae Popoviciu* ales în Fărlug.

Congresul asociației clerului „Andrei Șaguna” s'a ținut Joi și Vineri în Timișoara în cadre deosebit de impunătoare. Au fost de față P. S. Părinte Vasile al nostru, Andrei al Aradului, delegații I. P. Mitropolit al Sibiului și ai Preasfințitelor episcopi din Cluj și Oradea, apoi dr. Gh. Ciupe secretarul general al Ținutului Timiș, Gen. I. Dragalina Comand. Div. I. de Bănat, procuror gen. dr. Lungulescu, dr. Cor. Băran Primarul Municipiului Timișoara și pr. Nicoreanu delegatul Asoc. Generale a Clerului. Congresul s'a ocupat pe larg de toate problemele cari privesc viața Bisericii noastre ca și de situația salariilor și pensiilor preoțești. A decurs într'un spirit de armonie și seriozitate, cu azeziunea și colaborarea sinceră a tuturor factorilor de înaltă răspundere de aci. În numărul viitor vom publica o dare de seamă mai amănunțită.

Pentru Capela Episcopoească a donat conducerea Uzinelor Ferdinand în frunte cu directorul ei d-l Pucerea un tron arhieresc lucrat din stejar ars în va-

loare de circa 10.000 Lei. Deasemenea a mai donat o candelă din fier forjat, înscriindu-se nu pentru întâia oară între iubitorii și sprijinitorii Bisericii noastre. Dumnezeu să însemne cu aur această danie pentru care noi purtăm o vie recunoștință!

A murit Președintele Republicei Turcești. Mustafa Kemal Atatürk președintele republicii Turce a încetat din viață Joi în 10 Noemvrie. Gaziul suferia de mai multă vreme, deși avea numai 58 de ani, de surmenajul și oboseala ce i-a cauzat titanica muncă de organizare a țării sale. De fapt Kemal a europenizat, cu o rară intuiție dar și cu multă putere de muncă, țara prin eselență orientală, Turcia. Cu moartea lui pierdem și noi un prieten, din aceia care a fost sufletul Înțelegerii Balcanice.

Au sosit și se află de vânzare
la **Librăria noastră Diecezană:**

MOLITFELNICE

și

Dumnezeeștile Liturghii

(LITURGHIER) 1938 ediția nouă.

Calendarul Românului

Calendarul Românului, apărând în al LI-lea an, este dintre cele mai vechi și mai bine redactate calendare românești de prin părțile noastre bănățene.

pe anul 1939

a apărut

și se află

spre vânzare,
cu prețul de 16 Lei,

LA:

Ca și în anii precedenți, Calendarul Românului cuprinde, pe lângă partea calendaristică, un bogat material literar, șematismul eparhiei noastre, etc.

Librăria Diecezană, Caransebeș.